

'Bewust verlichten levert winst'

THEMA

Bewust omgaan met de verlichting van stallen levert euro's op voor melkveehouders en minder hinder voor omwonenden. Dat concludeert Wiebren van Stralen van LTO Noord. Dit op basis van het net afgeronde rapport 'Optimaal verlichten van melkveestallen'.

Van Stralen behartigt vanuit LTO Noord onder andere belangen van melkveehouders in Friesland en Flevoland. Hij licht de aanleiding van het onderzoek toe: „Friesland bezit, net als veel andere delen van Nederland, platteland met veel open ruimte. Licht uit melkveestallen valt 's avonds en

's nachts in die regio's snel op. Vragen en klachten van plattelandsbewoners nemen de laatste jaren toe. En dus ook van beleidsmakers van provincies en gemeenten. Belangrijk is daarom te meten hoe groot de uitstoot van licht nu eigenlijk is.”

Projecten LTO Noord initieerde een onderzoek. Met financiële ondersteuning van Productschap Zuivel, provincie Friesland en LTO Noord brachten TNO en Wageningen UR de lichtuitstoot van vier melkveestallen in kaart. Twee zadeldakstallen (traditionele ligboxstal) en twee serrestallen. Dat laatste type omdat beleidsmakers bij dit type stal vaker huiverig zijn wat betreft landschappelijke inpassing. Het onderzoek richtte zich op lichtuitstoot naar boven en naar de zijkant.

HEMELVERLICHTING

„Daaruit blijkt dat ligboxstallen, serrestal of traditioneel, naar boven toe geen

licht uitstoten. Dat is drie weken lang, met behulp van camera's, gemeten”, vertelt Van Stralen. „De indirecte omgeving, niet direct omwonenden, hebben dus sowieso geen hinder van het licht dat 's avonds en 's nachts in melkveestallen brandt.”

Anders ligt het vaak voor de direct omwonenden. Volgens de onderzoekers is de plaatsing van de lampen daarbij essentieel. Een conclusie is dat, wanneer buurtbewoners de lampen kunnen zien hangen, zij ook veel meer lichtuitstoot via de zijgevel zullen waarnemen en eventueel hinder ondervinden. „Zaak is om de verlichting zo te positioneren dat het schijnsel compleet voor de stal wordt benut en niet naar buiten straalt. De omgeving naast de stal verlichten, hindert de burens en kost een melkveehouder ook alleen maar geld”, zegt Van Stralen.

Ook transparante kleden aan de zijgevel verhogen de lichthinder rondom melkveestallen. „Deze kleden zijn overdag mooi

omdat ze veel daglicht doorlaten. Maar in het donker versterken ze de uitstoot van lichtstraling. Beplanting rond het bedrijf kan helpen de hinder voor omwonenden te verminderen.”

8 UUR DUISTERNIS

Het rapport adviseert ook om tijdens de nacht een periode van acht uren duisternis te creëren in de stal. Van Stralen onderschrijft dat. „Koeien gedijen het best in een ritme van zestien uren licht en acht uren duisternis. Hier is volop onderzoek naar gedaan en specialisten raden dat aan. Voor de boer en zijn buurman biedt het daarom voordeel om de verlichting met een tijdschakelaar uit te rusten.”

Maken LTO en Van Stralen met dit onderzoek geen slapende honden wakker bij overheden? „Nee hoor, die honden waren al wakker. Het is ook heel begrijpelijk dat beleidsmakers en politiek kritisch meekijken naar lichtuitstoot van melkveestallen. Waar het ons om gaat, is dat er geen beperkingen komen in trajecten van vergunningverleningen op basis van emoties of aannames. Als overheden hun beleid baseren op feiten en melkveehouders bewust omgaan met de verlichting van hun stal, levert dat winst op voor boer en burger.”

SJOERD HOFSTEE

Meer informatie over het rapport is verkrijgbaar via Sylvia Koenders van Projecten LTO Noord: skoenders@projectenltonoord.nl.